

Kristaller i örat

Citat:

"Om denna lodräta pinne plötsligt böjer sig fram och knyter skorna så vet inte hjärnan var den är."

Vi i västerlandet lever så upprätt idag att vi egentligen borde benämnas *Homo Vertikal*. Det fanns en tid när vi ålade, kröp, hängde i knäveckan, dök och vältrade oss i diken och plogfårar. Detta gör vi inte längre.

Vi står, sitter eller springer ständigt hållande huvudet högt och lodrätt. Det var länge sedan jag låg under bilen och mekade, knäskurade eller rensade skit med huvudet nere i avloppet.

Under hela 1900-talet rätades människan, med maskinernas och datorernas hjälp, upp till dess att huvudet i två tredjedelar av dygnet inte förflyttas mer än några centimeter i sidled. Vi håller vårt vertikala huvud högt inne i bilar, framför datorn, framför TV:n. Vi cyklar och joggar vertikalt. Arbetsmiljöförbättringarna har fått oss att stelna vertikalt: vi lyfter vertikalt, hissar upp bilen vid reparationer, anpassar kök och tvättstugor till vertikal ståhöjd.

Voltandet över plintar är borta inom skolgymnastiken och i lumpen hinderlöper man inte längre. Vi till och med gymnastiserar vertikalt på gymmen: sitter upprätta på små läderpallar och sliter i små enskilda muskler med jättelika maskiner.

Till och med erotiken har vertikaliseras.

Huvudet högt och rakt. Slår kullerbyttor av glädje gör vi inte längre. Det tycker vi känns jätteobehagligt. Vi knyter inte ens skorna då ju huvudet på ett förfärligt sätt tvingas kastas framåt-nedåt.

Varför tjar jag om detta? Jo, förstår ni: det hände sig för en tid sedan att en mig närstående person plötsligt drabbades av yrsel; nautisk, gungande yrsel. Vid ett femtontal olika undersökningar fick han en hel palett olika diagnoser: från depression och

spänningsyrsel till hjärnfel och inbillning.

Men till sist fann en hörselläkare pudelns kärna: i en liten säck i örat – *sacculus*, som hjälper till med den horisontella balansen – fanns för få kristaller.

Mängden sådana kristaller varierar mycket mellan olika människor, och normalt sett spelar detta ingen roll då hjärnan utför en av sina raffinerade konster: den kompenserar! Kompenserar denna brist på kristaller. För en människa som slår volter, står på näsan i potatisland och, ålar i diket, spelar volleyboll i skolan eller idkar hinderlöpning i lumpen samt dyker i hölador blir denna brist på kristaller inget problem. Hjärnan undersöker hur mycket personen sprätter omkring, snurrar och roterar. Och kompenserar därefter. Men för den människa som blir alltmer vertikal krymper hjärnans kompensationsbehov. Och för den som nått ett fullkomligt stelt upprättstående slutar denna hjärna snart att skanna av rörelsespektrat då det ändå inte används.

Hjärnan kopplar ner.

Om denna lodräta pinne plötsligt böjer sig fram och knyter skorna så vet inte hjärnan var den är. Personen blir yr, skräckslagen och därefter ännu stelare. Det barkar lodrätt åt helvete!

Tänk om det är detta som är utbrändhetens förklaring: att vi inte längre slår volter och står på huvudet? I stället, i vår stela vertikalitet, framträder en massa defekter som normalt kompenseras av hjärnans registreringar? Yrsel, smärtor och andra kroppsliga sensationer?

Kan det vara så?

Hur som helst har både jag och min f d yrseldrabbade kamrat börjat rotera och slå kullerbyttor. Och vi mår prima bägge två.

Död åt *Homo erectus*, *Homo Vertikalis*! Leve *Homo Voltaris*!

Lasse Eriksson